

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12977/2025
23.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Вулетић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, кога заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 249/22 од 08.05.2025. године, у седници одржаној 23.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 249/22 од 08.05.2025. године, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија, **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 249/22 од 08.05.2025. године и пресуда Основног суда у Обреновцу Прр1 38/2021 од 15.12.2021. године, исправљена решењима истог суда Прр1 38/2021 од 10.05.2022. године и 11.07.2023. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац АА из ... тражио да се обавезе тужена Република Србија - Привредни суд у Београду да му на име накнаде имовинске штете настале повредом права на суђење у разумном року исплати износ од 2.744.925,45 динара на име главног дуга, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 10.09.2021. године до исплате, те се одбија захтев тужиоца да му тужена накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади укупне трошкове поступка у износу од 84.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Обреновцу Прр1 38/2021 од 15.12.2021. године, која је исправљена решењима истог суда Прр1 38/2021 од 10.05.2022. године и 11.07.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу исплати на име накнаде имовинске штете настале повредом права на суђење у разумном року износ од 2.744.925,45 динара на име главног дуга, са законском

затезном каматом од дана подношења тужбе 10.09.2021. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио законску затезну камату на износ главног дуга за период од 02.02.2016. године до 10.09.2021. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 23.400,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 249/22 од 08.05.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена исправљена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о парничним трошковима садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 19.500,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је путем законског заступника изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, позивајући се на чланове 403. и 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из става 1. истог члана за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, а ради уједначавања судске праксе у погледу одлучивања о тужбеним захтевима истог правног основа за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року.

Из тог разлога, Врховни суд је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане правноснажне пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не образлаже које друге повреде поступка су учињене, а које могу бити ревизијски разлог према члану 407. став 1. тачке 1-3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац има доспело потраживање по основу накнаде за одузето земљиште по правноснажном решењу Другог основног суда у Београду Р 179/10 од 01.11.2011. године у износу од 2.744.925,45 динара према предузећу „Драган Марковић“ а.д. Обреновац, које је било друштвено предузеће са већинским уделом друштвеног, односно државног капитала и над којим је отворен поступак стечаја решењем Привредног суда у Београду Ст 311/15 од 02.02.2016. године, који још увек није окончан. Тужилац је у овом стечајном поступку пријавио своје потраживања, које му је признато закључком Привредног суда у Београду Ст 311/2015 од 06.07.2016. године у износу од 2.744.925,45 динара на име главног дуга по основу накнаде за одузето земљиште и тужилац је сврстан у трећи исплатни ред. У досадашњем току поступка стечаја, пријављено потраживање тужиоца није намирено

јер није било деобе стечајне масе према стечајним повериоцима. Прво поверилачко рочиште одржано је 154 дана након отварања поступка стечаја. Стечајни управник је уновчио део имовине стечајног дужника (грла матичног стада крава и свиња, меркантилни кукуруз и сточни фонд са више фарми стечајних дужника), а продаји покретне и непокретне имовине стечајног дужника приступило се тек од 19.07.2019. године. Наведене продаје спроведене су након три, односно четири године од дана проглашења банкротства стечајног дужника. Према извештају стечајног управника припрема се даља продаја имовине стечајног дужника, али отежавајућу околност представљају нерешени имовинскоправни односи и чињеница да је земљиште стечајног дужника разуђено и да се простире на више катастарских општина, при чему је велики део земљишта у сувласништву са Републиком Србијом. Тужилац је поднео приговор за убрзање поступка и решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 1131/2020 од 20.01.2021. године, усвојен је његов приговор и утврђено је да му је као предлагачу повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 311/2015. Овим решењем наложено је стечајном судији да у року од 4 месеца предузме неопходне мере и радње које су потребне да би се приступило окончању стечајног поступка. Према потврди Централног регистра, депоа и клиринг харија од вредности од 25.08.2020. године, стечајни дужник „Драган Марковић“ а.д. Обреновац у стечају је друштвено предузеће са 71,55% државног капитала.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиоца за накнаду имовинске штете применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, члана 185. Закона о облигационим односима и члана 58. Устава Републике Србије, јер се ради о повреди права на мирно уживање имовине, са становиштем да тужилац након усвојеног приговора и утврђене повреде права на суђење у разумном року у поступку стечаја има право на накнаду штете због немогућности наплате судском одлуком утврђеног потраживања према стечајном дужнику, које му је признато у стечајном поступку који се води пред Привредним судом у Београду Ст 311/2015. У погледу висине штете, тужиоцу је иста призната у висини ненамиреног потраживања по правноснажном решењу Другог основног суда у Београду Р 179/10 од 01.11.2021. године, а које представља досуђену накнаду за одузето земљиште

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Према одредби из става 2. истог члана, поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4), док је према одредби из става 3. истог члана одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, Република Србија одговара за стварно претрпљену материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања

али само запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Наведени правни закључак је допуњен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године тако да у погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, свакако је нужно утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате поверилац могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате.

Наиме, иако је тужиоцу решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 1131/2020 од 20.01.2021. године утврђена повреда права на суђење у разумном року, тужилац није доказао да је због повреде права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 311/15 претпео имовинску штету и да је она последица неадекватног поступања органа тужене за окончање тог поступка. Тужилац није доказао да је у моменту отварања стечајног поступка над стечајним дужником на рачуну стечајног дужника било средстава из којих би се могло исплатити тужиочево потраживање, а да му иста нису исплаћена због неправилног и незаконитог рада органа тужене, што би био основ одговорности за накнаду имовинске штете у овом поступку.

Следом наведеног, тужилац није доказао да је штета коју трпи у висини признатог, а неисплаћеног потраживања узрочно-последично везана за повреду права на суђење у разумном року, односно за неадекватно поступање суда у стечајном поступку у циљу намирења тужиочевог потраживања, за коју штету би била објективно одговорна тужена.

Такође, тужена не може одговарати за ненамирена потраживања физичких лица према предузећу са већинским државним капиталом, а које није потраживање запосленог из радног односа према стечајном дужнику, већ потраживање по неком другом правном основу из правних послова са стечајним дужником, па тужена нема обавезу да тужиоцу накнади материјалну штету по основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, јер се одредба овог члана односи на материјалну штету која настане због дужине трајања судског поступка, а не због неисплаћивања дуга од стране стечајног дужника. У конкретном случају, тужилац није запослен код стечајног дужника, односно његово ненамирено потраживање не потиче из радног односа, већ се ради о потраживању накнаде за одузето земљиште, а тужилац по оцени Врховног суда није доказао узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и овог потраживања.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Тужена је у коначном исходу парнице успела у поступку, па јој на основу чланова 153. став 1, 154, 162. и 163. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка. Висина је одмерена на име тражених и опредељених трошкова за састав одговора на

тужбу 16.500,00 динара, за састав жалбе 18.000,00 динара (колико је тражено) и за састав ревизије 49.500,00 динара, што је одмерено применом Тарифа о наградама и накнада трошкова за рад адвоката важећим у време предузимања ових процених радњи („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21 и „Службени гласник РС“ број 43/2023).

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић